

UDK 811.162.1'373:535.644

DOI: <https://doi.org/10.31499/2415-8828.1.2022.257945>Mariola Walczak-Mikołajczakowa* , Aleksander Mikołajczak**

SPOSOBY NAZYWANIA KOLORÓW NIEBIESKIEGO I ŻÓŁTEGO W JĘZYKU POLSKIM

Od kilku tygodni w krajobrazie polskich miast dominują dwa kolory – niebieski i żółty. W ten sposób, wieszając ukraińskie flagi solidaryzujemy się z sąsiednim narodem dotkniętym klęską wojny. Autorzy artykułu analizują sposoby postrzegania, a co za tym idzie nazywania lub opisu tych kolorów przez użytkowników języka polskiego. Skupiają się w nim na nazwach tradycyjnych, powszechnie używanych, a także na sposobach opisu odcieni obu barw. W tym celu wykorzystują międzynarodowy system RAL, wprowadzony do użytku w 1927 r. i używany przez producentów barwników i handlowców z różnych branż. Umiędzynarodowienie tego systemu spowodowało konieczność wypracowania w każdym języku odpowiedniej nazwy dla każdego koloru. Artykuł zawiera również krótką charakterystykę symbolicznych znaczeń obu kolorów.

Słowa kluczowe: kolory, nazewnictwo, nazwy opisowe, semantyka, system RAL.

Walczak-Mikołajczakowa Mariola, Mikołajczak Aleksander. Ways of naming the colors blue and yellow in Polish.

For several weeks now, two colors have dominated the landscape of Polish cities – blue and yellow. In this way, by hanging Ukrainian flags, we show solidarity with the neighboring nation affected by the defeat of the war. The authors of the article analyze the ways of perceiving, and thus naming or describing, these colors by Polish language users. They focus on traditional, commonly used names, as well as methods of describing the shades of both colors. To this end, they use the international RAL system, introduced in 1927 and used by dye manufacturers and traders from various industries. The internationalization of this system made it necessary to work out an appropriate name for each color in each language. The article also includes a short description of the symbolic meanings of both colors.

Keywords: colors, nomenclature, descriptive names, semantics, RAL system.

Krajobraz polskich miast, wsi, a także stron internetowych i ekranów telewizyjnych od 24 lutego 2022 roku zdominowały dwa kolory: niebieski i żółty. W ten sposób, wieszając ukraińskie flagi i przypinając niebiesko-żółte wstążki, solidaryzujemy się z sąsiednim narodem dotkniętym klęską wojny. W niniejszym artykule chcielibyśmy przedstawić wycinek językowego obrazu świata związany z tymi kolorami, tzn. przedstawić ich sposób postrzegania, tradycyjne sposoby nazywania oraz sposób tworzenia nowych, nierzadko szczegółowych i opisowych nazw, wykorzystywany w przemyśle i handlu.

Z fizycznego punktu widzenia kolor jest zjawiskiem obiektywnym i jako takie może być badane za pomocą specjalnej aparatury oraz opisywane w ramach określonych parametrów. By kolor mógł zaistnieć, potrzebne jest światło oraz obiekt, który je odbija. Podstawowa wiedza na temat kolorów została opublikowana przez Issaca Newtona w roku 1704 w dziele *Opticks*. Czym innym jest jednak widzenie kolorów – dziś wiadomo, że ich percepcja jest zjawiskiem czysto subiektywnym, zachodzącym w mózgu każdego człowieka w sposób indywidualny. Mówi się więc także o psychologii widzenia. Tak zwana *teoria koloru*, badająca wywoływanie wrażeń barwnych oraz sposoby ich odbioru, stanowi połączenie wybranych zagadnień z zakresu fizyki, biologii i psychologii. Co ciekawe – na związek widzenia z ludzką

* **Mariola Walczak-Mikołajczakowa**, dr hab., prof., Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Polska); e-mail: mariola.mikolajczak@amu.edu.pl.

** **Aleksander Mikołajczak**, dr hab., prof., Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Polska); e-mail: mikolax@amu.edu.pl.

psychiką zwrócił uwagę jako jeden z pierwszych Johann Wolfgang Goethe, poeta zajmujący się również działalnością naukową. W swoim dziele *Farbenlehre* (*Teoria kolorów*) mówił on o widzeniu kolorów jako „przejawisku”. Zjawisko jest bowiem czymś, co się komuś ukazuje, zatem przedmiot i podmiot są w powstawaniu zjawiska połączone [Rzepińska 1989, s. 265–266].

Jeśli się jednak nad kolorami nie zastanawiać, to wydają się one być zjawiskiem oczywistym w otaczającym nas świecie, a ich postrzeganie bezrefleksyjnie traktować można jako naturalne, jednakowe dla całego gatunku *homo sapiens*. Spoglądając na kolory z punktu widzenia kognitywistyki, Anna Wierzbicka zauważa, że pojęcia „kolor” i „nazwy barw” nie należą do uniwersaliów, istnieją bowiem języki, w których nie wykształciły się (ani nawet nie zostały zapożyczone) takie określenia [Wierzbicka 1999, s. 405]. Mówienie o kolorach należy więc postrzegać jako element szerszej dyskusji dotyczącej widzenia i mieć na uwadze fakt, że w wielu kulturach mówienie o *widzeniu* jest kontekstualizowane, a doświadczenie widzenia ujmuje się jako coś złożonego i całościowego, z barwą, strukturą, kształtem, funkcją i wieloma innymi atrybutami traktowanymi jako niepodzielna całość [Wierzbicka 1999, s. 106]. Związek między językiem i kolorem jest zatem kwestią bardzo skomplikowaną, której rozpatrywanie wykracza poza ramy lingwistyki, wymaga szerszej perspektywy i zastosowania interdyscyplinarnych metod badań¹. Niniejszy artykuł będzie więc zaledwie próbą rekonesansu, dokonaną na przykładzie języka polskiego i ograniczoną do zaledwie dwóch barw z ogromnej ich palety.

Z punktu widzenia fizyki, niebieski i żółty należą do addytywnych barw podstawowych² (trzecią z nich jest czerwień) i na kole barw i wzajemnie się uzupełniają. Z punktu widzenia antropologii są nośnikami bogatej i bardzo złożonej semantyki oraz znaczeń symbolicznych. Niebieski kojarzony jest zwykle się z otwartą przestrzenią, wodą, morzem, niebem. W starożytnej Grecji i Rzymie był symbolem najwyższych Bóstw – Zeusa i Jupitera. W kulturze zachodniego chrześcijaństwa (zatem także w kulturze polskiej), kojarzony jest z Maryją, a ściślej z jej Niepokalanym Poczęciem. Jednocześnie oznacza najwyższe uprzywilejowanie Maryi, Matki Zbawiciela wśród wszystkich stworzeń Bożych. Kulturowa ranga tego koloru wynika zapewne nie tylko z «odziedziczenia» tradycji starożytnych, ale również z bardzo wysokiej ceny niebieskiego barwnika w Średniowieczu – pozyskiwano go bowiem z lapis lazuli, kamienia równie drogiego wówczas jak złoto [Evans 2017, s. 108–133].

Kolor żółty traktowano przez wieki jako odpowiednik złotego. Żółć stosowano zarówno w malarstwie sztalugowym, jak i ściennym (freski), a także w miniaturach zdobiących kodeksy. Używano jej wszędzie tam, gdzie symbolicznie przedstawione miało być złoto (np. w aureolach świętych). Początkowo również teolodzy przypisywali żółci znaczenie pozytywne. Uległo to zmianie dopiero w wieku XII, a później kultura renesansu na nowo odseparowała od siebie pozytywnie postrzegane złoto (którego nie traktowano już w zasadzie jako koloru) i kolor żółty, przypisując żółci konotacje z fałszem i zdradą (stąd np. oznaczanie kolorem żółtym kurtyzan, a potem także Żydów) [Evans 2017, s. 68–87]. Maria Rzepińska, autorka monografii *Historia koloru w dziejach malarstwa europejskiego* pisze jednak, że: „Po drugiej wojnie światowej, w kręgu cywilizacji judeo-chrześcijańskiej wszelkie negatywne konotacje związane z kolorem żółtym, zarówno w malarstwie jak i innych dziedzinach życia, przestają mieć znaczenie” [Rzepińska 1989, s. 227].

¹ Próbę tego typu badań na gruncie języka bułgarskiego podjęła współautorka niniejszego artykułu; por. M. Walczak-Mikołajczakowa, *Kolory w języku i kulturze bułgarskiej*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM 2022.

² Tzn. takich, dla których zsumowanie wiązek światła widzialnego daje kolor biały.

Obie nazwy kolorów, tzn. przymiotniki *niebieski* i *żółty* są wyrazami słowiańskimi. W *Słowniku etymologicznym języka polskiego* Aleksander Brückner określa *żółty* jako „prasłowo, takie samo u wszystkich innych Słowian” [Brückner 1999, s. 666]. Autor innego słownika, Wiesław Boryś, podaje również pokrewne ze słowiańskimi formy litewską (*geltas*) i łotewską (*dzeltens*) – wszystkie wyprowadza od prasłowiańskiego *žltь i dodaje, że źródłowe praindoeuropejskie **g^hel* oznaczało różne jasne barwy, zwłaszcza żółtą, zieloną i ich odcienie [Boryś 2005, s. 756].

Z niebieskim sprawa jest bardziej skomplikowana. Początkowo (tzn. aż do XIV wieku) w języku polskim *niebieski* oznaczało ‘przynależny do nieba’, a dopiero później wyraz ten stał się osobnym określeniem barwy charakterystycznej dla samego koloru nieba. Nazwę tego koloru utworzono przez dodanie do nazwy nieba formantu przymiotnikowego *-ski* (kontynuantu prasłowiańskiego *-bьskъ-jь*), który określał przynależność do czegoś [Klemensiewicz 1974, s. 118]. Dzięki temu formantowi utworzono nazwę barwy podobnie jak inne przymiotniki.

Ciekawostką może być fakt, że w wielu językach nie ma osobnych słów na odróżnienie barwy niebieskiej i zielonej. Polszczyzna natomiast nie tylko odróżnia niebieski i zielony, ale ma aż dwie nazwy dla tego pierwszego, tzn. odróżnia za pomocą osobnego leksemu kolor intensywnie niebieski, lazurowy, określając go jako *błękitny*. Podobnie zresztą rzecz ma się w języku ukraińskim, gdzie obok przymiotnika *синій* używany jest także *блакитний* (np. o kolorach flagi mówi się, że jest to *прапор жовто-блакитний*³). Przymiotnik *бłękitny* przeszedł długą drogę kolejnych zapożyczeń – wywodzi się ze staro-wysoko-niemieckiego *blankhīt, oznaczającego ‘jasność’ (od *blank* ‘jasny, błyszczący’), stamtąd zapożyczony został do języka staroczeskiego, w którym *blankyt* oznaczało już ‘barwę jasnoniebieską’ i dalej przeszedł do polszczyzny [Boryś 2005, s. 32], w ukraińskim będąc już polonizmem. Należy też zauważyć, że kolor niebieski doczekał się kilku określeń gwarowych, np. *siny*, *modry*, *modrakowy*, *bławatny*, *chabrowy*, z których większość powstała poprzez analogię do świata przyrody, dokładniej rzecz ujmując do koloru kwiatów określonych roślin [Skuza 2015, s. 91–111]. Współcześnie *siny* używany jest w języku ogólnopolskim jako nazwa o węższym znaczeniu: ‘niebieskofioletowy, czasem z szarym odcieniem’⁴. Niebieski (i jego różnorakie odcienie) wydaje się zresztą jednym z najciekawszych pod wieloma względami kolorów, zasługujących na ogląd z różnych punktów widzenia, o czym świadczyć może tłumaczona na wiele języków monografia Michela Pastoreau poświęcona społecznej historii tej barwy [Pastoreau 2013].

Sporo problemów przysparza natomiast użytkownikom języka polskiego nazywanie poszczególnych odcieni kolorów. Biorąc pod uwagę zarówno podstawowe, jak i przenośne (metaforyczne i metonimiczne) znaczenia nazw kolorów, możemy wydzielić trzy semantyczne grupy nazw kolorów:

1. Przymiotniki oznaczające wyłącznie kolor, pozbawione dodatkowych komponentów znaczeniowych, np. *beżowy*, *biały*, *fioletowy*.
2. Przymiotniki zawierające w swoim znaczeniu odniesienie do koloru wspólnie z innym komponentem semantycznym, np. *złocisty*, *srebrzysty*.
3. Przymiotniki, w których strukturze semantycznej znajdujemy przenośne znaczenie koloru, np. *brązowy*, *różowy*, *gołębi*, *oliwkowy*.

Takich przymiotników jest jednak zbyt mało, by móc określić wszelkie możliwe odcienie poszczególnych barw. Przez wieki przeciętnemu użytkownikowi języka nie były potrzebne nazwy subtelnych odcieni kolorów i barwnych niuansów, zaś na

³ Choć np. w Wikipedii opis ukraińskiej flagi zawiera wyrażenie «смути синього та жовтого».

⁴ <https://sjp.pwn.pl/slovniki/siny.html> (dostęp: 15.03.2022).

potrzeby malarzy i innych artystów wystarczyły nazwy pigmentów. Współcześnie szczegółowych nazw potrzebują przedstawiciele wielu branż – wykorzystywane są one w najróżniejszych dziedzinach życia (takich jak moda, kosmetyka, wyposażenie i urządzenie wnętrz itp.). Często są więc one potrzebne producentom towarów powszechnego użytku. Poza tym, odkąd wiele dziedzin życia uległo globalizacji, niezbędne dla współczesnego człowieka – szczególnie dla producentów barwników, farb i lakierów wykorzystywanych w różnych dziedzinach gospodarki, którzy współpracują przy tym z różnymi firmami na całym świecie – stało się ujednoczone nazw kolorów. Z takim przekonaniem już w 1925 roku przystąpili do pracy specjaliści z Niemiec, opracowując, a od 1927 wprowadzając do użytku tzw. system RAL (Reichsausschuß für Lieferbedingungen und Gütesicherung), służący do opisu i wyboru kolorów⁵. Niemal od razu zyskał on uznanie producentów z różnych branż i szerokie zastosowanie w całej Europie. System ten, klasyfikujący aż 213 odcieni różnych barw, stosowany jest do dziś. Jego umiędzynarodowienie spowodowało konieczność wypracowania w każdym języku odpowiednich nazw dla każdego koloru. Odpowiednie tabele z wzornikiem kolorów i ich nazwami odnaleźć można na stronach internetowych wielu producentów i handlowców. Owszem, w późniejszych latach powstały jeszcze inne, bardziej rozbudowane systemy, w tym popularny dzisiaj Pantone – do badań nad językiem są one jednak mało przydatne, gdyż uwzględniają zbyt dużą liczbę różnorodnych odcieni (podstawowa skala Pantone opisuje 1761 kolorów), których nazwy (a w zasadzie już nie nazwy, lecz określenia) powstają w bardzo wyszukany, poetycki, metaforyczny sposób, odwołujący się do różnego typu skojarzeń. Bywa nawet, że mają one powodować jedynie określone wrażenia, odczucia, bez wywoływania skojarzeń z konkretnym kolorem.

Dla wygody w posługiwaniu się systemem RAL wszystkie barwy podzielone zostały na 9 grup, obejmujących kolejno odcienie: 1) żółte (30 kolorów), 2) pomarańczowe, 3) czerwone, 4) fioletowe, 5) niebieskie (25 kolorów), 6) zielone, 7) szare, 8) brązowe, 9) jasne i ciemne, czyli odcienie bieli i czerni. Odpowiadają one w dużym stopniu 11 nazwom podstawowym wyodrębnionym przez Berlina i Kay’a w fundamentalnym opracowaniu *Basic Color Terms: Their Universality and Evolution* [Berlin & Kay 1967], na którym opiera swoje rozważania większość badaczy zajmujących się tematem barw (nie tylko w ujęciu językoznawczym). System RAL odróżnia się tym, że *biały* i *czarny* znalazły się tu w jednej grupie (*jasne i ciemne*), zabrakło natomiast *różowego*, który został uznany za jeden z odcieni czerwonych.

W ten sposób język polski wzbogacił się o wiele nazw kolorów używanych często wyłącznie przez fachowców z wymienionych branż. Oczywiście w celu ich bezbłędnej identyfikacji (np. w komunikacji międzynarodowej) każdemu z kolorów przypisany jest też odpowiedni numer. Budowa tych nazw (szczególnie takich, które powstały poprzez skojarzenie z odpowiednimi desygnatami z otaczającej człowieka rzeczywistości) daje nam jednak wyobrażenie o sposobie postrzegania świata barw i ich nazywania przez użytkowników polszczyzny. Polskie nazwy odcieni kolorów żółtego i niebieskiego w systemie RAL przedstawiają się następująco⁶:

1. Kolory żółte
  - 1000 beżowo-zielony
  - 1001 beżowy
  - 1002 żółty piaskowy

⁵ <https://www.ral.de> (dostęp: 10.03.2022).

⁶ <https://farbyspecjalistyczne.pl/wzornik-kolorow-ral/> (dostęp: 15.03.2022).

- 1003 żółty sygnałowy
  - 1004 żółto-miodowy
  - 1005 miodowo-piaskowy
  - 1006 pomarańczowo-miodowy
  - 1007 żółto-narcyzowy
  - 1011 irchowo-beżowy
  - 1012 żółty cytrynowy
  - 1013 biały ostrygowy
  - 1014 kość słoniowa
  - 1015 jasna kość słoniowa
  - 1016 żółty siarkowy
  - 1017 żółty szafranowy
  - 1018 żółty cynkowy
  - 1019 irchowo-szary
  - 1020 piaskowo-szary
  - 1021 żółty kadmowy
  - 1023 żółty sygnałowy
  - 1024 beżowy ciemny
  - 1026 świetlisty żółty
  - 1027 oliwkowy
  - 1028 żółty melonowy
  - 1032 żółty ciemna cytryna
  - 1033 żółcień georginiowa
  - 1034 żółty pastelowy
  - 1035 żółty słoneczny
2. Kolory niebieskie
- 5000 niebieski wrzosowy
  - 5001 niebieski zielony
  - 5002 ultramaryna
  - 5003 niebieski szafirowy
  - 5004 niebieski czarny
  - 5005 niebieski sygnałowy
  - 5007 niebieski brylantowy
  - 5008 niebieski szary
  - 5009 niebieski lazurowy
  - 5010 niebieski Chagall
  - 5011 granatowy stalowy
  - 5012 niebieski jasny
  - 5013 niebieski kobaltowy
  - 5014 szary gołębi
  - 5015 niebieski średni
  - 5017 niebieski drogowy
  - 5018 niebieski turkusowy
  - 5019 niebieski Capri
  - 5020 niebiesko-zielony
  - 5021 turkusowy morski
  - 5022 niebieski ciemny
  - 5023 błękitny popielaty

5024 niebieski pastelowy

Należy zaznaczyć, że rejestr kolorów RAL nie jest żadną obowiązującą prawnie normą, jest to raczej podstawa dobrowolnie uznawanej regulacji, mającej na celu poprawę jakości produkcji i usług oraz ułatwienie komunikowania się dostawców i klientów. Palety RAL używa się do określania kolorystyki niezliczonych produktów przemysłowych, elementów architektury i wyposażenia wnętrz, stosowana jest też powszechnie w reklamie – np. do precyzowania kolorystyki nośników i oznakowań⁷. Jak wynika jednak z zamieszczonego wyżej przeglądu nazw odcieni żółci i niebieskiego, oznakowania numeryczne barw są niezbędne, gdyż nazwy mogą być dla przeciętnego użytkownika języka niezbyt czytelne, a ich wizualizacja w umyśle każdego człowieka może być odmienna.

Polskie nazwy poszczególnych odcieni zgromadzonych w obrębie rozpatrywanych tutaj grup tworzone są według określonego schematu:

1. Niewiele jest nazw jednowyrazowych (por. *beżowy*, *oliwkowy*). Dla lepszego uszczegółowienia większość nazw została opatrzona odpowiednim przymiotnikiem, wskazującym na różne cechy danej barwy (jej intensywność, stopień jasności, świetlistości, podobieństwo do kolorów określonych zjawisk przyrody itp.)
2. W niektórych tylko grupach kolorów znalazły się odcienie, w których nazwach pojawia się przymiotnik oznaczający stopień jasności koloru *jasny* (por. *niebieski jasny*, *jasna kość słoniowa*) i *ciemny* (por. *niebieski ciemny*).
3. Kolory lekko rozbielone zostały nazwane „pastelowymi”: *niebieski pastelowy*, *żółty pastelowy*.
4. Część nazw odwołuje się jednocześnie do dwóch kolorów, przy czym ten kolor, który wymieniony jest jako pierwszy określa odcień koloru podstawowego: *niebieski zielony*, *niebieski kobaltowy*, *niebieski turkusowy*, *żółty cytrynowy*, *żółty kadmowy* itp.
5. W obrębie niektórych grup, także wśród odcieni żółtego i niebieskiego, istnieją takie, które określane przymiotnikiem *sygnałowy*, mającym świadczyć o ich wyrazistości. W grupie kolorów żółtych znalazł się także *świetlisty żółty*.
6. Znakomita większość nazw została utworzona w sposób metaforyczny, poprzez odwołanie do kolorów desygnatów z otaczającej rzeczywistości. Nazewnictwo metaforyczne wykorzystuje również tzw. stereotypy językowe, czyli stałe związki wyrazowe powstałe w oparciu o najczęstsze konotacje. Ten zespół nazw jest najliczniejszy i najbardziej zróżnicowany, wymaga zatem szczegółowego omówienia.

Tworząc metaforyczne nazwy w języku polskim odwoływano się do różnorodnych desygnatów ze świata przyrody. Każdą z tych nazw można sparafrazować za pomocą wyrażen ‘kolor taki jak x’, ‘kolor podobny do barwy x’, ‘kolor przypominający barwę x’, gdzie x jest nazwą określonego desygnatu. Podstawami, od których zostały urobione są:

- a) nazwy roślin: *niebieski wrzosowy*, *żółty cytrynowy*, *żółty melonowy*, *żółtonarcyowy*, *żółcień georginiowa*. Odwołano się tu do doświadczenia zbiorowego, polegającego na kontakcie z określonymi desygnatami, szczególnie tymi, które są typowe dla danego środowiska naturalnego;
- b) nazwy zwierząt (lub części ich ciała): *kość słoniowa*, *jasna kość słoniowa*, *biały ostrygowy*, *szary gołębi*;

⁷ <https://www.signs.pl/co-warto-wiedziec-o-kolorach-ral,2889,artykul.html> (dostęp: 16.03.2022).

- c) nazwy kamieni szlachetnych i półszlachetnych: *niebieski turkusowy, niebieski brylantowy, niebieski szafirowy*;
- d) nazwy metali i stopów metali: *granatowy stalowy*;
- e) nazwy pierwiastków i związków chemicznych oraz minerałów: *żółty siarkowy, niebieski kobaltow*;
- f) nazwy pigmentów: *ultramaryna*;
- g) nazwy przypraw: *żółty szafranowy*;
- h) nazwy innych elementów i zjawisk przyrody: *żółty piaskowy, żółty miodowy, miodowo-piaskowy, żółty słoneczny*.

Dwie nazwy zasługują na szczególną uwagę, gdyż wymagają one od użytkownika języka określonych kompetencji kulturowych. Mamy tu na myśli określenia *niebieski Chagall* oraz *niebieski Capri*. To pierwsze wymaga wiedzy z zakresu historii sztuki, znajomości twórczości Marca Chagalla i kolorystyki typowej dla jego obrazów. To drugie (*niebieski Capri*) odwołuje się w znacznej mierze do wyobraźni, gdyż ma wywołać skojarzenia z włoską wyspą Capri na Morzu Tyrreńskim, będącą symbolem luksusowych wakacji. Nie do końca jednak wiadomo czy chodzi o kolor nieba nad Capri, czy też o barwę otaczających ją wód.

Różnorodność wykorzystanych zabiegów słowotwórczych, a w przypadku nazw metaforycznych odwołań do świata zewnętrznego i związanych z nimi skojarzeń, wymuszających na użytkownika języka intensywne posiłkowanie się wyobraźnią, uzmysławia nam jak trudne jest zwerbalizowanie wrażeń odbieranych za pomocą zmysłu wzroku. Każdą z tych nazw możemy zresztą uznać za umowną, gdyż ich rozumienie przez każdego człowieka może być całkowicie indywidualne. Jednocześnie przegląd wielorakich sposobów nazewniczych dowodzi, że współczesny język polski dysponuje szeroką gamą technik nazwotwórczych, a nazwy takie, jak omówione powyżej są kluczem do dekonstrukcji językowego świata użytkowników języka polskiego.

LITERATURA:

- Berlin, B. & Kay, P. (1967). *Basic Color Terms: Their Universality and Evolution*. Berkeley, 200 s.
- Boryś, W. (2005). *Słownik etymologiczny języka polskiego*. Kraków, 862 s.
- Brückner, A. (1993). *Słownik etymologiczny języka polskiego*. Warszawa, 805 s.
- Evans, G. (2017). *Historia kolorów. Tajemniczy świat barw*. Przeł. W. Jeżewski. Warszawa, 224 s.
- Klemensiewicz, Z. (1974). *Historia języka polskiego*. Warszawa, t. 1, 210 s.
- Pastoureau, M. (2013). *Niebieski. Historia naturalna koloru*. Przeł. M. Ochab. Warszawa, 244 s.
- Rzepińska, M. (1989). *Historia koloru w dziejach malarstwa europejskiego*. Warszawa, t. 1, 358 s.
- Skuza, S. (2015). Etnolingwistyczna analiza leksemów koloru niebieskiego w językach polskim i włoskim w ujęciu diachronicznym i synchronicznym. [W:] *Prace Językoznawcze*, 17/2, s. 91–111.
- Walczak-Mikołajczakowa, M. (2022). *Kolory w języku i kulturze bułgarskiej*. Poznań, 192 s.
- Wierzbicka, A. (1999). *Znaczenie nazw kolorów i uniwersalia widzenia*. [W:] *Język – umysł – kultura. Wybór prac*. J. Bartmiński (red.). Warszawa, s. 405–449.

Подано до редакції 17.03.2022 року
Підписано до друку 21.04.2022 року